

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl. 1/2 an
1 fl. 1/4 an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2
an 9 frcs., 1/4 an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Focea bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
odată 7 cr., a doua oră
6 cr., a treia oră 5 cr.,
și de fiecare publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește focea
să se adreseze la «Redac-
țiunea și Administra-
țiunea Unirii»
în
Blaș.

Anul V.

Blaș 20 Aprilie 1895.

Numărul 16.

Episcopul Lugoșului.

Pe cum am aflat din foile semi-oficioase ale guvernului, numirea deputatului Silviu Rezei de episcop al Lugoșului ar fi lucru hotărât. Atunci nu voiam să credem scirii colportate prin numitele foi, ci socotiam, că e vorbă numai despre vre-un plan, despre vre-un pium desiderium al guvernului și al domnului Rezei.

Acum dintr'alt isvor, demn de totă credința, aflăm, că întru adevăr guvernul a decis, să propună spre numire Regelui apostolic pe domnul deputat Silviu Rezei.

În fața acestui fapt datorî suntem, să ne ridicăm glasul și să avertisăm clerul și poporul mitropoliei noastre și în special pe cel din diecesa Lugoșului despre cea mai nouă lovitură, ce intenționează a le-o da guvernul țării.

Da, o spunem cu apostolică francheță: numirea domnului Rezei de episcop al Lugoșului ar fi o grea lovitură dată bisericii din partea guvernului și în același timp o mare *primejdie* pentru sfânta noastră biserică.

Nu e vorbă, pe guvern îl înțelegem. Domniile dela stăpânire nu privesc în episcopie o înaltă funcțiune bisericescă și spirituală, ci o simplă remunerare pentru serviciile prestate lor și pentru serviciile, ce le mai așteaptă în viitor. Este deci lucru tare firesc, ca guvernul să-l recomande spre numire la episcopia Lugoșului pe domnul de-

putat Rezei. Domnul acesta în calitate de deputat a rămas credincios guvernului și atunci când guvernul a pus de basă a lucrării sale legile antireligionare. Domnul Rezei a crezut a fi compatibil cu *conștiința sa de preot unit*, să spriginască cu votul său existența unui asemenea guvern, cu toate că a vădut, cum au părăsit partidul guvernului toți ceilalți preoți catolici.

Faptul acesta în ochii guvernului a trebuit să fie de sigur un puternic motiv pentru a-l propune pe dl Rezei spre a fi numit episcop al Lugoșului. E lucru natural, ca guvernul liberal și ateu să umble după asemenea episcopi. În ochii noștri înse remanerea domnului Rezei în partidul liberal este o *tradare de biserică și o apostasie*. Pentru că e drept, că domnul Rezei n'a votat pentru căsătoria civilă, dar prin remanerea sa în partid tot înmulțesce tabăra guvernamentală și astfel prin votul său *indirect* aprobă toate legile aduse de guvern. Înse a sprijini pe eretici, fie și numai *indirect*, înseamnă a *apostata*.

Astfel stând lucrul, întrebăm: Este oare permis, este oare admisibil, ca noi în fața planului, ce-l are guvernul, să rămânem indiferenți? Este oare iertat, ca noi să lăsăm guvernul, să facă, ceea ce îi place, când e vorbă de binele bisericii noastre?

Ce putem noi să așteptăm dela Rezei ca episcop? Putem noi, să așteptăm apărarea aședămintelor noastre bisericesci dela un om, care nici de în-

tregitatea dogmelor nu se interesază? Putem noi, să așteptăm înflorirea diecesei Lugoșului dela un om, care nu se sfiesce a sprijini un guvern, care numai la stricăciunea credincioșilor noștri țintesce?

De persoana domnului Rezei nu voim să ne atingem. Îi aducem numai aminte calitățile, pe cari le cere sfântul Apostol Paul dela un arhierie. „Se cade episcopului, să fie fără prihană, „tréz, întreg la minte, cucernic, iubitor „de străini, învățator, *nebefiv*, negrabnic „a bate, neagonisitor de dobândă urită, „ci blând, nefățarnic, neîubitor de argint.“ Tim. II. 2—3. „Și se cade „lui și mărturie bună să aibă dela cei „din afară.“ Tim. 3, 7. „Să nu fie „sumet, *ținându-se de cuvîntul cel credincios al învățaturii*, ca puternic să „fie și a îndemna cu învățatura cea „sănătosoasă, și pe cei ce greșesc în contra „a-i certa.“ Tim. 2, 7. „Să fie în- „vățătorii poporilor întru credință și „adevăr.“ Tim. 2, 7.

Să le ia domnul Rezei pe rînd și să mediteze asupra lor, apoi să le aplice la sine și să-și pună mîna pe pept și apoi să spună: oare poate să fie el episcop în biserică lui Christos? — Nu voim, să ne dîmitem la detalieri, dar dacă binele bisericii va cere, atunci și cu privire la punctul acesta vom vorbi mai lămurit.

Este așadară mai pe sus de orî ce îndoelă, că numirea domnului Rezei de episcop al Lugoșului ar fi o grea

Feuilleton.

Florile sfintei Scripturi.

(Fine.)

V.

Trandafirul se desvîltă în partea de mîdăși mai călduroasă a zonei moderate înlocuind ca și în partea ei de mîdănoapte și mai răcoroasă. Trandafirul în diferitele și numărusele sale varietăți e un adevărat cosmopolit, dar vedește totuși o predilecție deosebită pentru ținuturile mai nordice ale zonei moderate. O scire mitică veche a declarat insula Rhodos de patria trandafirului. Grecesce el se și numește *ρόδο* dela *Ρόδος*. Din numirea lui cea grecescă se derivă și numirea lui cea latinescă „rosa“. Scirea acesta mitică se pare a avea temei, căci insula Rhodos e într-adevăr centrul sferei de estensiune geografică a trandafirului. Sfera acesta în decursul vîecurilor s'a lărgit tot mai tare în toate părțile. Romanii și Elinii au cunoscut trandafirul, până unde se poate numai urmări istoria acestor două popore. Pe monumentele Egiptului celui vechiu dimpotrivă nu găsim nici o urmă a cunoștinței trandafirului. Nici

în cărțile acelea ale s. Scripturii, cari s'au păstrat scrise în limba evrească, nu găsim nicăiri numele trandafirului. E probabil, că Palestinenii au început a-l băga în samă, numai după ce Seleucidii și Ptolemeii au introdus din Persia în Siria și în Egipt rosa centifolie, carea o amintesce Herodot între plantele de grădină. De loc nu avem să ne mirăm, că în Palestina mai înainte de aceea nu au băgat în samă măceșa, carea crește selvatică; ea adevărat nu are miros, și florea ei se strică foarte ușor. Preste tot se poate adevărat dice, că răsăritenii nu prea băga în samă florile, mai ales pentru că florile de pe acolo nu aveau miros. Așa ne spune Teofrast (H. pl. 6, 8. 5), că în Egipt florile afară de mirtă nu aveau miros. Tot asemenea scrie și Pliniu la 21, 11: In Aegypto sine odore haec omnia.

În cărțile s. Scripturii se amintesce rosa mai întâiu abia în vîecul al treilea înainte de Christos. Isus Sirach (pe la 300 în. de Chr.) orî nepotul lui, care purta asemenea numele Isus Sirach și a dat în Egipt pe timpul lui Ptolemeu Evergete (246—221 în. de Chr.) prelucrarea grecescă a opului moșului său, asemănă înțelepciunea cu cedrul Livanului, cu ciparosul din munții Ermonului, cu finicul,

cu maslinul, cu sortișora, cu aspalatul săd balsamul, cu smirna, cu terebintul, cu vița și cu „săditurile trandafirului în Ierichon“. Tot la Is. Sir. în 50, 6 se asemăna arhierieul Simon fiul lui Onie îmbrăcat în podobeale arhieresci cu luciferul de diminetă, cu luna plină, cu soarele, cu curcubeul, cu „florea trandafirului în zilele primăverii“, cu „criniile la curgerea apelor“ și cu altele. Se mai amintesce trandafirul la Is. Sir. 39, 17: „Ascultați-me pe mine, fiii cei credincioși, și odrăslitiți ca și trandafirul, ce crește spre curgerea apei.“ Datina de tot grecescă este aceea, că tinerii în înțelepciunea lui Solomon scrisă grecesce cam pe la 200 în. de Chr. esclamă la 2, 8: „Să ne încununăm cu flori de trandafir, până nu se vestețesc.“ Așa scrie și Anacreon în Od. 5: „Încununați cu trandafiri fromos înfloriți vom să bem.“

Dar să băgăm de samă, să nu confundăm adevăratul trandafir cu așa numitul trandafir de Ierichon. Trandafirul de Ierichon (anastatica hierichuntica) cu clombele sale subțirele și adunate în forma unui mătanz și cu florea sa ponghiosă samănă cu o neua sură, bătută de vreme, pe carea o implăntă în năsip. Numele său botanic anastatica, florea învierii, l-a primit el dela proprietatea aceea

lovitură și o mare primejdie pentru biserica noastră.

Ce ar fi deci de făcut pentru a feri sfânta noastră biserică de o asemenea lovitură și de o atare primejdie?

În locul prim mitropolitul împreună cu episcopii nostri preasfințiți au datorința a depărta lovitură acésta. Guvernul are datorința, să-l consulteze în privința acésta. Dacă n'a făcut-o, atunci pot să-și ridice glasul la Regele Apostolic și eventual la Scaunul apostolic. Noi nici nu îndrăznim a presupune, că preasfințiții nostri arhidei ar abdice dela esecutiunea dreptului și datorinței lor.

În locul al doilea vine rolul clerului nostru și mai întâiu al clerului din diecesă Lugosului. Clerul din acésta diecesă are datorința, să se adune sub conducerea capitulului, și dacă nu se poate, după protopopiate, pentru a compune și a trimite câte o reprezentatie la Regele apostolic și la Pontificele din Roma, în care să se arete cu fișcă umilintă și sinceritate pericolul, ce ar amenința biserica noastră la cas, dacă s'ar încuviința propunerea guvernului.

Nutrim speranța, că atâta e de ajuns pentru delăturarea loviturii. Asemenea sperăm, că clerul diecesei Lugosene nu va rămâne surd la vocea noastră și ne va da mână de ajutor, ca să ferim de Silviu Rezei scaunul lor episcopesc ilustrat prin Victor Mihályi.

Ministrul Bánffy despre situație. — În zilele trecute ministrul președinte Bánffy a primit pe un colaborator al lui „N. Wiener Tagblatt”. La întrebarea, cari ar fi planurile guvernului cu privire la viitorul cel mai apropiat, Bánffy i-a împărțit multe de toate.

A dis, că politica bisericească, pe carea guvernul a moștenit-o dela cabinetul Wekerle, are să se eșecuteze. Cele două proiecte despre liberul esecutiune al religiei și despre recepția Jidovilor, pe cari casa magnaților le-a respins de tot ori în parte, érá vor ajunge în casa deputaților la desbatere, și încă cât se poate de curând, pentru ca nimeni să nu se îndoiescă despre serioșitatea intențiilor guvernului. Dorește, ca acum casa magnaților să întindă mâna spre a face, să înceteze di-

ferința, ce s'a născut între cele două camere. Casa deputaților se va ocupa de cele două proiecte în Aprilie, érá casa magnaților în Maiu. Nu crede, că și acum se va mai îndârji casa magnaților. După ce vor ajunge proiectele din nou în casa magnaților, într'insa se va întări convingerea, că el, adevărat Bánffy, nu poate să recedă dela acest punct de program, că el, adevărat Bánffy, spriginindu-se pe încrederea coronei trebuie să roge casa magnaților, ca ea să pună capet diferinței. Reformele bisericesci-politice deja sancționate se vor eșecuta la tot casul. Pe la începutul lui Septembrie organismul cel nou al matriculelor de stat va funcționa în întregă țara. Cu ceva mai multă vreme pretinde introducerea căsătoriei civile. Dar și pentru acésta s'au făcut pregătirile.

Cu privire la cestiunea de naționalități ministrul s'a declarat în modul următoriu:

„Cestiunea de naționalități este așa de împletită cu mișcarea politică-bisericească, încât de odată cu eșecutarea legilor politice-bisericesci și în acest punct încă va urma liniștirea. Sincer grăind, nici o dată n'am făcut taină din aceea, că în cestiunea de naționalități nici odată n'am ținut de necesară o acțiune deosebită. Nu voi să estimez mișcarea acésta sub prețul ei; dar ea totuși nu e de așa, cât să însufle îngrijiri. În Ungaria naționalitățile nici un bărbat serios de stat nu poate nici odată să le privească de corporațiune politică, carea ca atare ar pute să pretindă nisce drepturi; numai ca specialitate etnică pot ele să pretindă, ca limba lor să se bage în samă în școlă și în biserică și încâtva și în administrație. Dar confesiunile în școlă și în biserică au autonomie deplină, carea ajunge la manifestare în administrația comunală, ba și în cea comitatensă. E înse o absurditate pretensiunea aceea, ca în toate ținuturile toți oficialii dela administrație și dela justiție să vorbescă toate limbile folosite în ținutul respectiv, căci sunt multe ținuturi de aceea, în cari locuitorii vorbesc și cinci și șese limbi. Érá scirea tuturor limbilor acestora nu poate să se pretindă dela oficialii. În general principiul meu este acela, ca în concesiiile, cari s'ar face naționalităților, afară de pretensiunile vieții practice să se marcheze liniile de graniță de departe vizibile ale condițiilor de viață pentru statul magiar unitar.

„Dacă toate cestiunile acestea cauză acum dificultăți mai mari ca de altă dată, cauza este, că ele se aduc în legătură cu politica bisericească, și că unii prelați bisericesci se folosesc de politica bisericească spre aceea, ca ea să aducă fructe pe sama politicii de naționalități. Aici sunt de es. Românii. O mare parte dintr'înșii e greco-catolic și atrnă dela Roma. Dela sine se înțelege, că statul magiar în ierarhia bisericească nu poate să sufere vre-o persoană, carea e angajată împotriva statului magiar. E lucru straniu, că în Roma asta nu vor să o pricépa și se minunază foarte pentru aceea, că Regele apostolic al Ungariei la demnitate bisericesci nu numesce pe nimeni, împotriva căruia din punct de vedere patriotic se iveșc bănueli. Și totuși se înțelege dela sine, că statul magiar în acest punct nu poate să facă și nici nu va face concesii, și că în numirea episcopilor nu poate să părădă din vedere considerațiile, cari privesc statul magiar, ceea ce am spus-o franc și nuniului din Viena.”

Cu privire la reforma administrației respective la străformarea administrației în administrație de stat, a dis ministrul, că acesta nu va pute să se impedece mult timp, dar se teme, că de o cam dată nu ajunge timpul, pentru ca să se facă ore ce pentru realizarea acestei reforme.

Cu privire la Kossuth Ferencz încă s'a declarat, și încă așa, cât declarația asta să nu strice în Viena impresia aceea bună, carea a făcut-o el Bánffy prin aceea, că nu a luat parte la înmormintarea lui Kossuth Lajos.

Despre fusiune încă a grăit. A declarat, că totdeauna s'a îndoit despre aceea, că Apponyi se va alipi de partidul guvernamental. Acestei fusiuni îi stă în cale aceea, că între Apponyi și între partidul guvernamental există diferențe principiale foarte mari cu privire la pactul dualistic și la armată.

Acestea ar fi în resumat declarațiile, cari după „N. W. T.” le-ar fi făcut Bánffy despre situația internă a Ungariei.

Ar fi acum, să așteptăm declarațiile acestea ale lui Bánffy, întru cât ne privesc ele mai de aproape pe noi.

O vom face acésta cât se poate de scur, de orece de o cam dată încă nici aceea nu se scie, dacă este a se da lui „N. W. T.” creșemint ori nu.

a lui, că el poate să-și deschidă florile sale mărunțele chiar și la lună după ce l-ai cules, numai să-l pui în apă. El crește în nășipul șesului celui cald de lângă Marea mórta, dar nu la Ierichon, deși și-a primit conumele dela cetatea acésta.

Homer afară de colórea trandafrie și de bobocul de trandafir mai cunósce și uleiul de trandafir (Il. 23, 186). Adevărat că el spune, că acest ulei e așa de prețios, cât numai o deită putea să-l aibă. În grădina regelui mitic Midas din Macedonia creșeau pe timpul lui Herodot trandafiri cu flori câte cu 60 de frunze, cari respândeau un miros nespuse de plăcut (8, 138). Același lucru îl amintesc cam cu o sută de ani mai târziu și Teofrast (H. pl. 6, 6). Grădinile de trandafiri din Macedonia pentru frumșeța lor s'au făcut proverbiale întocmai ca mai târziu trandafirul din Paestum. Cu toate acestea Romanii comandau pentru serbările sale trandafiri din India și din țeri încă și mai depărtate (Pliniu 21, 8), căci pe timpul împăraților Români avea preț numai aceea, ce se aducea din depărtări mari, și risipul, care se făcea cu trandafiri și cu alte flori, creșcuse în măsură așa de nebună, cât toate țerile pă-

mintului trebuiau să dea Romei tributul lor de flori. Pentru ca óspeții la prânzuri să guste cât de mult parfumul trandafirilor, domnul casei dispunea, ca pe masă să se presare frunze de flóre de trandafir în cantitate cât se poate de mare așa, cât blidele cu mâncări erau aședate așa dicând pe pat de flori (Ovid. Fast. 5, 335: Et latet iniecta splendida mensa rosa). Cu ajutorul unui aparat artificios presărau și pe timpul prânzului preste óspeți frunze de flori de trandafir (Suet. Nero 31). Împăratul Heliogabal cu prilejul unui prânz a dispus, să se presare atâta mulțime de trandafiri și viorele, cât o parte din óspeți neputând ieși din ea s'a nădușit în flori (Lamprid. Heliog. 19).

Apa de trandafir, adevărat pătrunsă cu parfum de trandafir, la răsăriteni este una din parfumeriile cele mai mult folosite. Elinii încă o foloseșc foarte mult. De aceea trandafirul e una din florile acelea puține, cari se cultivă în Palestina. Ea crește în liber și se cultivă în grădini. Aprópe de Ierusalim e dragălașa vale a trandafirilor (Wadi el-Ward). Trandafirul de pe la Alexandria și de pe la Cahira au puțin parfum și frunze mici și de aceea au și puțină trecere. Cu atât mai

prețuite sunt rosele de colóre trandafrie deschisă de pe la Fayum, unde ele se cultivă în măsură mare. Fayum este adevărat propria grădină de póme și flori a Egiptului. Trandafirii se folosesc acolo mai ales pentru a fabrica ulei de trandafir. Ei se culeg în luna lui Ianuarie.

În valea Iordanului și pe la Ierichon în zilele noastre nu se găsesc rose, se găsesc înse foarte mulți oleandri (nerium oleander). El pe acolo se desvóltă foarte frumos. Dioscoride scrie despre el: „Oleandru (*νηγιον*), care se numesce și rododafne (*ροδοδαφνη*) și rododendron (*ροδοδενδρον*), crește în grădini de lux, în apropierea mării și a riuurilor. Florile și fructele lui sunt aprópe pentru toate mamiferele veninoșe de mórte, érá omul le pune în vin împreună cu ruta și le folosesc ca antidot în contra veninului de șerpi.” Tot cam așa scrie și Pliniu despre oleandru. Sucul acestei plante este întru adevăr foarte narcotic, și răsăriteni privesc de stricacios chiar și parfumul oleandruului. Deși în Palestina se află astăzi foarte mulți oleandri, ei totuși nu se amintesc nicăiri în s. Scriptură. Se vede deci, că oleandru pe timpul biblic încă nu era introdus în Palestina.

Declarația lui Bánffy referitoare la cestiunea de naționalități o lăsam spre apăsare „Tribunei”, ca ea să grăească în numele tuturor Românilor, după ce așa se vede, că ea a luat în arindă dreptul de a grăi în numele tuturor Românilor. Declarația acesta a lui Bánffy intru adevăr și cuprinde un simbur, pe care dacă domni de la „Tribună” gândesc, că vor pute să-l spargă, vor avé să muncéască greú.

Noi acum ne vom mărgini numai la partea bisericească din declararea lui Bánffy cu privire la cestiunea de naționalități. Bánffy aci se vede, că și-a vèrsat veniul asupra Romei din acel motiv mai apropiat, că Roma nu s'a învoit la numirea lui Silviu Rezei de episcop de Lugoș. Firesce că ministrul va fi avut în vedere și numirea mitropolitului nostru și pe a celui de Zagabria. Cu privire la numirile aceste a existat diferențe mari între Budapesta și între Roma, și urmarea acestor diferențe a fost vacanța cea lungă a acelor două mitropolii. Dar tótă lumea scie, că în sfârșit nu Roma, ci Budapesta a fost aceea carea în amindoué casurile aceste a găsit, că are să cedeze. Lucru firesc, că Roma nu pôte să se îmbrace în forma unui sigil, care să albă singur numai menirea de a se apăsa de desubtul hotărârilor guvernului unguresc. Regele apostolic al Ungariei are dreptul de a numi pe episcopii catolici ai Ungariei, érá Roma are dreptul de a aproba numirile acelea ori de a le denega aprobarea.

Roma în deprinderea acestui drept al său firesce că nu pôte să albă în vedere interesele statului ungar calvin și jidovit și să lucre după placul unui guvern, carele calcă în picior drepturile bisericii și lovesce în față conștiința religioasă a civilor catolici din Ungaria. Roma în deprinderea acestui drept al său trebuie să păzească binele credincioșilor și nu pôte să preferéască pe Magiari Românilor, nici pe Români Magiariilor, ci va fi pururea la înălțimea chemării sale, tracteze-se de binele catolicilor unguri ori de al catolicilor români. Roma scie, că episcopii nu sunt puși, să servéască guvernelor, ci să pricéapă interesele eterne și temporale adevèrate ale credincioșilor și conform acestor interese să-i guverneze.

Noi din cuvintele, cu cari spune Bánffy, că s'ar fi declarat nunțiuului, nu putem conchide la forța și energia guvernului Bánffy, ci dimpotrivă la slăbiciunea Ungariei. Rêu, fôrte rêu trebuie că stă Ungaria, dacă guvernul ei în întreg clerul român unit afară de Silviu Rezei nu află pe nimeni altul, care să fie patriot bun.

Bánffy a șis, că se minunează fôrte pentru aceea, că Regele apostolic al Ungariei la demnități bisericești nu numesce pe nimeni, împotriva căruia din punct de vedere patriotic se ivesc bănueli. Din context s'ar pâră, că cuvintele aceste le-ar fi rostit către Bánffy nunțiuul din Viena. La asta ne concedem a observa, că nunțiuul a bună samă nu le-a șis. Astfel de absurdități pôte să rostéască un ministru unguresc, dar la nici un cas un reprezentant al Pontificelui Roman.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

În 17 a. c. nunțiuul Agliardi din Viena a sosit în Strigoniu pentru a cerceta pe primatele Ungariei. Primirea nunțiuului a fost cât se pôte de strălucită.

S'a observat și din partea auctorităților civile și formalitățile esterne, cari compet delegatului ungu suveran.

Foile firesce că trebuie să aducă visita acesta în legătură cu politica bisericească din Ungaria. Ca și cum cu privire la politica acesta nunțiuul ar puté să se înțelégă cu episcopatul catolic din Ungaria numai așa. dacă vine în Ungaria și cercetéză pe unul ori pe altul dintre episcopi. Foile liberale și-au exprimat mai ales sperarea, că nunțiuul cercetéză Ungaria numai pentru a pune pedecă mișcării catolicilor întrupate în partidul poporal. Desamăgirea liberalilor nu a întârziat mult, ci le-a venit deja în ziua cea dintâiu a visitei nunciului. La prânț adecă primatele toastul său rostit pentru nunțiuul l-a închiat cu cuvintele: „Érá ție îți doresc din adâncul inimii mele, ca Dumneșeu ție, pe care te-a adus norocos în mijlocul nostru, să-ți concedă, ca în mijlocul nostru să poți vedé țile bune, și întorcându-te în cercul têu de activitate să trăesci mult și fericit spre podoba și binele bisericescii. „Érá nunțiuul și-a închiat cuvintarea de mulțămîță cu cuvintele: „Dar ca să mă întorc la ține, Eminență, care ești păzitorul acestei națiuni eminente, te rog, *continuu* *nobilele tale lupte*, și pentru că să le poți duce la rezultatea dorite, poftesc din adâncul inimii mele, ca tinerețele tale să se renoéască ca ale vulturului, și să trăesci mulți ani fericit.”

Din Strigon nunțiuul a pormit Mercuri la Budapesta pe mai multe țile. Petrecerea din Budapesta și-o va întrecupe spre a cerceta pe cardinalul Schlauch în Oradea mare.

Se anunță, că delegatul apostolic pentru Mesopotania, Armenia și Curdistan, arhiepiscopul Enric Altmaya de Vavilon cu reședința în Bagdad, în curênd va sosi în Roma însoțit de un misionar, pentru ca să raporteze Propagandei despre evenimentele din Armenia. Însoțitorul arhiepiscopului a fost martorul asupirilor Armenilor din partea Mahomedanilor. Este intru adevăr de dorit, ca lumea să priméască în sfârșit un raport deplin și vrednic de creșmînt despre evenimentele acelea și despre pretinsele crudități comise de Mahomedani asupra Armenilor. Până acum Rusia a esagerat cruditățile acelea, ér Turcia și Anglia a cercat să le micșoreze.

Germânia.

Guvernul germán a proclamat, dară nu a plicat nici până în ziua de aci principiul de paritate, când e verba de ajutorarea bisericii catolice și a instituțiilor ei. Protestantii sunt preferiți în tôte, érá catolicii peterați și chiar împedeați. Acestă parțialitate a guvernului s'a dovedit și cu ocaziunea desbaterii asupra budgetului de culte pe 1895.

Semi-oficioasă „Hamburger-Corespondens” scrie că guvernul, care e spriginit de centrul catolic al parlamentului, nu va sprigini nisuintțele acestui partid în cestiunea Iesuiților, deórece scopul urmărit de ordul Iesuiților nu se pôte compune cu misiunea casei imperiale germáne.

Noi credem, că misiunea casei imperiale germáne nu pôte fi contrară promovării adevèratei religiosități și prin acesta a fericirii poporului, dară Iesuiții numai aceste le urmăresc prin activitatea lor.

Catolicii pe dreptul urgiteză înființarea unui gimnasiu catolic în Berlin, de-órece la cele 17 gimnasii necatolice studiază 333 școlari catolici.

Foile liberale germáne de un timp încóce, fără a fi rugate de cineva, s'ar în apërarea catolicilor germáni din Gnesen-Posen, cari ar fi rêu tractați din partea arhiepiscopului polon Stablevski. Deputatul Fidemann urmând tonul foilor a atacat aspru în dieta prusiană pe arhiepiscopul Stablevski și clerul lui subaltern și provócă intrevinerea guvernului în favorul catolicilor de naționalitate germána. Dară aceste sunt numai apucături spre a reména discordii între germánii și polonii catolici. Acesta o probéză însa și purtarea catolicilor germáni, cari au tramis la arhiepiscopul Stablevski o deputațiune monștră și o adresă de adheșiune subscrisă de către 7000 capi de familie.

America.

Fóla „Independent” din New-York ocupându-se cu raporturile religioase din America nordică probéză cu date oficióse, că tótă confesiunile creștine scad, afară de catolicism, care se lătesce cu repeziune bătătoare la ochi. În anul trecut catolicii au ridicat la 2000 de biserici și s'au înmulțit cu 1,243.868 de suflete.

Acum se agită cu multă patimă cestiunea cu privire la sfîntirea Duminecii. Pe când unii Catolici imitând sectele puritane protestante abuzauza cu o patimă escesivă contra beuturii de spirituóse, ca și cum prin aceea ori cât de mică măsură s'ar înțimpla, s'ar profana Dumineca, pe când alții, ca și la noi, Duminecă se dau cu totul beuturii escesive de spirituóse ruinându-se în tôte privințele.

Catolicii mai pretutinderea au înființat reuniuni de temperanțe, în cari desvóltă o activitate energică femeile (căci ale simt mai ales urmările beției bărbaților lor). Membrele reuniunii în zelul lor merg așa de departe, cât adunate mai multe la olaltă intră în cărciume, unde se rógă și cântă imni religioși până ce es toți beutori. Une-ori atari femei ajutate de unii membri ai reuniunilor sparg sticlele din cărciumă și varsă vasele cu spirituóse.

La noi în urma zelului laudabil a unor preoți și laici mai distinși încă s'au înființat în multe comune reuniuni de temperanță, de dorit ar fi să se înființeze pretutinderea atari reuniuni și membrii lor să facă destul în mod conștiințios datorințelor ce le leau asupra lor.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În 17 a. c. s'au început conferențele comune ale ministeriilor din Austria și Ungaria pentru a pregăti lucrurile delegațiilor. Întruducerea conferențelor a făcut-o audiența, carea a avut-o mini-

strul unghuresc de finanțe la Majestatea Sa. Se dice, că starea finanțelor unghuresci în butul operațiilor „geniale” ale lui Wekerle stău foarte rău. La cheltuielile de până acum vor trebui să se adaugă alte multe milioane de cheltuieli nouă pentru căi ferate, porturi, regulare de riuri, pentru scopuri de agricultură, pentru serbarea milenului, pentru matriculele civile și pentru alte multe scopuri. Față cu creșterea acestor cheltuielilor cu 10—20 de milioane venitele de până acum ale statului vor scăde. Frumoașă moștenire a primit Bánffy dela Wekerle.

Câțiva membri ai stingei extreme au intenția de a propune din nou inarticularea meritelor lui Kossuth Lajos respinsă înainte de asta cu un an. Lucru firesc, că asupra propunerii se va face o discuție, a cărei rezultat va fi, că Bánffy și partidul guvernamental erau vor avea prilej de a se juca de-a loialitatea.

Această manifestare a loialității va fi de lipsă pentru a șterge încâtva impresiile, care le-a făcut asupra Vienei alegerea lui Kossuth Fereucz la Tapolcza. Resultatul luptei electorale dela Tapolcza a fost adecă cu adevărat desfătători. După izbînda lui Kossuth și căderea candidatului guvernamental s'au îmbrățișat omenii partidului guvernamental cu kossuthiștii și au serbat alegerea lui Kossuth cu muzică și cu joc în septemăna sîntelor Patimi.

Alegerea cea nouă în Nyitra va fi în 24 a. c. O va conduce Szulyovszky Dezső, care și la alegerea de mai înainte a fost soțul vrednic al lui Tarnóczy întru comiterea de abuzuri.

de agricultură, contele Festetics Andor este pe cale de a dimisiona. La pasul acesta l'au determinat diferențele în care a venit cu br. Bánffy și cu ministrul de agricultură Lukács, care nu voesc a-i pune la dispoziție sumele recerute pentru resortul agriculturii. Bine face contele Festetics, că se desparte de resortul, la care se pricepe de tot puțin. Ca următor al lui Festetics se desemnă ministrul de interne Perczel Béla.

Italia.

De un timp încôce foile italiene cercă tot mereu și tot înzădar, să însore pe prințul de Neapol clironomul Italiei. Acum de curînd au voit să-l însore cu princessa Clementina, fiica regelui Leopold al Belgiei, și cu afacerea această au adus în legătură călătoria regelui Leopold în Italia. Dar curînd a sosit și desmintirea declarându-se, că regele Leopold călătorește numai din cause sanitare și nu va merge la Roma. E și foarte greu a însura pe prințul de Neapol cu o princessă din vre o casă domnitore catolică. Princessa aceea ar avea adecă să locuască mai târziu ca regină a Italiei în Roma, carea Piemontesii au răpit-o dela Papa.

Asia.

Scirile cele mai nouă din Asia răsăritenă sunt următoarele: Pacea închiată între Japonia și China a fost scrisă.

Condițiile de pace se dic a fi acestea: China plătesce Japoniei 200 de milioane taeli (100 de milioane de funți șterlingi), cedeză Japoniei peninsula Lin-Tung până la 40° lățime nordică, pe cum și insula Formosa, deschide încă cinci porturi, între ele și Pekingul, se obligă, că contribuția Likin nu va fi mai mare de 2%, recunoște neatîrnarea regatului Corea. O scire spune și aceea, că China și Japonia ar fi închiat alianța defensivă și ofensivă.

Foile rusesci nu sunt mulțamite cu pactul dintre China și Japonia. „Wjedomosti” afirmă, că Japonia umblă după protectoratul preste Corea și adaugă, că acesta i-ar cumpete esclusiv Rusiei. Și dacă alte puteri nu ar interveni pentru ca Corea să fie deplin independentă, Rusia va trebui să întrevină. Se așteptă cu multă încordare atitudinea Angliei, care până acum e de tot rezervată în cestiunea coreică. Foile semi-oficiose rusesci amenință, că Rusia în unire cu Franța ar fi gata să pășescă cu forță înarmată contra Japoniei și chiar și contra Angliei. Deci pacea dintre China și Japonia pôte fi cauza unui război asiatic a puterilor europene.

La cestiunea noastră.

Sub titlul „Agrațiarea martirilor” dl Pázmándy scrie o corespondință în Nr. de Duminecă a diarului „Budapesti Hirlap”, în care de nou declară, că la congresul interparlamentar din Haga, dînsul a fost bine primit din partea tuturor delegațiilor străine, pe când delegații români au suferit fiasco, luându-se dela ordinea de zi tractarea cestiunii naționaliste ungare.

La condamnării români din Seghediu fost spre a se convinge, că adevărate sunt acușele despre réua tractare a memorandumilor, dară a esperiat, că în străinătate nicăiri nu sunt tractați așa uman captivii. A fost în Clairvaux și Kilmainham, dară sôrtea condamnaților politici franceși și englesi nici asemăna nu se pôte cu a deținuților din Ungaria.

A doua oră a cercetat Seghediu fiind rugat espres de dl Dr. Lucaci prin epistola din 14/II—1895. El a împlinit rugarea vorbind cu părintele Lucaci despre diferite lucruri. Între altele i-s'a spus, că Lucaci pe nedrept a fost șters din lista alegătorilor din Sătmar, în care causă dînsul a interpelat în dietă și spereză, că va avea rezultat. Ce a mai vorbit cu părintele Lucaci și ce rezultat va avea aceea convorbire o va arăta viitoriul. Pázmándy dorește din inimă, că Românii să se impace cu Magiarii, dară această se pôte numai sub condițiunea, dacă Românii vor fi fii fideli ai patriei comune și vor recunoște statul național magiar. Dacă Lucaci și conșoții vor garanta cu privire la acestea, dorește să li-se deschidă ușile temniței.

Aserțiunile lui Pázmándy cu privire la sôrtea osîndiților români le desminte noul regulament totrodus în carcerul de stat, după care acesta devine aprôpe mai greu decît cel ordinar. Directorii de temniță — pôte spre a-și câștiga merite — tracteză preste măsură aspru cu prinsionerii politici, vrînd a-i face să simță, că nu stău numai sub custodia honesta, ci sunt în adevăr încarcerați. Visaterea lor din partea străinilor este împedată, așa în Vinerea patimilor a fost respins

deputatul dietal Dr. N. Șerban, érá în Sâmbăta mare dl. Elia Daian, reprezentatul diarului „Dreptatea.” Chiar consăngenii întemnițaților sunt admiși la ai sîi numai după șicanări grele din partea directorului.

Venerabilului bătrîn Georgiu Pop de Băsesci i-s'a dictat pedepsă disciplinară, că două luni de zile nu are drept să primescă visite; corespondința îi este permisă numai odată în septemăna cu fiică-sa și atunci încă numai în afaceri familiare și economice, alte corespondințe nu i-se spedeză.

Chiar nici ziua de ss. Paști nu a fost scutită de amărăciunii pentru cei întemnițați. Lor nu li-s'a făcut nici posibilitatea de a asculta s. Liturgie. Fiind că gr. cat. nu au capelă, directorul nu a permis să se celebreze în capela gr. orientală. Episcopul rom. catolic a conces, să celebreze părintele Domide în capela rom. cat., cerînd înse ca el să prezenteze un atestat dela episcopul Gherlei, că nu e suspendat dela ord. Atestatul s'a cerut telegrafice, dară episcopul Gherlei, nu scim din ce motive, nu l'a dat, și astfel au fost lipsiți și de această mîngăere sufletească, în ziua care a făcut'o Domnul, ca să ne bucurăm și să ne desfătăm într'nsa.

Martirii politice români în statul militar au lipsit până acum, dară ca nici acest stat să nu rămână scutit, tribunalul militar din Sibiu a tras în judecată pe corporalul de vînători George Țințar, în a cărui gémantan s'au aflat esemplare din Merandul român, Replică studenților universitari români și mai multe poesii naționale, parte populare, parte ordinale. Cercetarea vrea să probeze, că corporalul George Țințar se ocupă cu politica, ca și cum în timpul nostru nu ar politiza totă lumea.

Dl. Andrei Balteș a fost eliberat în 18 a. c. din temnița ordinară din Cluj, la care a fost osîndit, ca redactor responsabil al „Tribunei.”

Colecta pentru gimnasiul din Blaș.

Suma din nrul 13. fl. 21085.61

Ioan Paul prof. la liceul național din Iași a colectat din Iași dela: (Continuare.)

Iliescu stud.	1.—
Doca	1.—
Elena Densușan stud.	2.—
universit.	2.10
T. Iamandi stud.	—50
Heller stud.	1.—
Steuerman stud.	1.—
I. Popescu stud.	1.—
N. I. Ionescu stud.	1.—
G. Moisiu stud.	1.—
M. Friedman stud.	1.—
Drăghici stud.	1.—
Tenenbaum	1.—
Alb. Segall stud.	1.05
I. Moga	1.—
D. Feder	2.—
Dr. Imerwol prof.	10.—
S. Hand	1.—
A. Ionescu	2.—
E. I. Argenti	1.—
Savin stud.	2.—
Lupescu	2.—
D. Haim	—50
Oresnstein	—50
P. Blassiano	—50
M. Stamati	1.—
N. Patrașcanu	—50
M. Radu	1.—
Cecilia Mărzescu	5.—
S. Grigoriu	2.—
R. Goldenberg	1.—

M. Tomița	1.—
Șapira	1.—
Solomovici	1.—
Veturia Vrechiă	4.—
M. Rusu	1.—
Caplan	1.—
G. Lascăr profesor	10.—
Maria Urechia	1.—
Maria Bottez directoară	5.—
X. Y. Z.	1.—
I. Vasiliu	1.—
El. Bută profesoară	2.—
L. Xenopol profesoară	2.—
C. Bottez	5.—
A. Caramlău	1.—
Susana Negruzzi prof.	3.—
C. Georgescu	2.—
P. Cujbă prof.	2.—
S. M.	5.—
C. D. S.	1.—
S. Ursu	1.—
Eleon. Strătilescu profesoară	2.—
Elvira Panaitescu	1.—
X. Y. Z.	2.—
Sev. Vărlănescu	2.—
Sak-laridi	1.—
E. C.	3.—
A. Căton	4.—
E. A. Stroja	2.—
M. Ropală	1.—
M. G. Rașcu	2.—
P. Rășcanu prof. univ.	20.—
C. Athanasiu	10.—
S. G. Vergolici	6.—
Rizu	1.—
Elena Mărzescu	2.—
Dr. Emil Pușcariu prof. universit.	100.—
A. I. Eremie	50.—
Maria A. Eremie	50.—
Timotei Popovici	5.—
Wilb Humpel profesor la Conservator	40.—
G. Cherenbach	5.—
C. D. Strătilescu	3.—

(Va urma.)

Noutăți.

Pentru întimpinarea nunții apostolice în Budapesta Escelența Sa dl. episcop Michael Pavel a trimis la Budapesta pe Rds. Du Canonic Dr. Augustin Lauran.

Silvestru Morariu Andrieviciu arhiepiscopul și mitropolitul gr. or. al Bucovinei și al Dalmatiei a repausat în Cernăuți luni dimineața în etate de 77 de ani. Defunctul a fost un bărbat nobil, luminat și iubitor de nămol sâu, pentru prosperarea căruia a lucrat cu zel febrin în tot decursul vieții sale. Pe lângă activitatea dezvoltată ca paroh și dela 1862 asesor consistorial și-a câștigat merite și ca scriitor publicând mai multe opuri și broșuri de cuprins bisericesc și didactic, dintre care amintim Liturgia și Tipiconul bisericii orientale. La 1880 a fost numit de către Maiestatea Sa mitropolit, în care funcțiune înaltă a fost sufletul mișcărilor de renaștere națională a fraților Bucovineni, cari au suferit prin mărtea lui o pierdere nespuse de mare. În mormântarea sa a întâmplat Joi cu mare pompă.

Comisari ministeriali la esamenole de maturitate din anul acesta sunt numiți pentru gimnaziul gr. cat. din Blaș și cel fundational din Năsăud dl. Putnoky Miklós, director la gimnaziul de stat din Lugos, era pentru gimnaziul gr. cat. din Beiuș dl. Dr. Finály Henrik, profesor la universitatea din Cluș.

Regele Carol și condamnații Memorandumului. Din București se anunță, că ocaziunea ședinței publice din 5 a c. a academiei române din București Regele Carol s'a întreținut timp mai îndelungat cu dl Mangra din Arad informându-se despre sârta întemnițatilor nostri politici. Dl Mangra a descris Regelui durul tractament, de cari sunt împărășii condamnații români atât în Vaș, cât și în Seghedin. Convorbirea acesta a turburat preste măsură pe mercenarii dela organul firmei Haas und Deutsch, cari nu-și

pot explica purtarea Regelui și provocă ministerul nostru de externe să întrevină și să spună Regelui Carol, că el a vătămât bunele relațiuni cu Monarchia noastră și se face părtaș agitațiilor, cari întesc la turburarea păcii în Ungaria și la întregitatea acestui stat. Mai știe „Pesti Napló“, că congresul naționalităților are să se țină în București. Din cauza acesta au fost în București atât Mangra, cât și conducătorii panslaviști din Ungaria. Lucrul trebuie împedecat strigă Jidanii lui Haas et Deutsch.

Filantropie creștină. Societatea Circolo San Pietro din Roma, care a făcut acum sunt doi ani o splendidă primire peregrinilor români, la serbătorea sântei invierii au distribuit bani și veșminte între acei miseri, cari nu îndreșese a cerși. Msgr. Berlucca a cuminecat în ziua de ss. Paști 226 de miseri, cari au fost apoi ospetați de către membrii Societații.

Academia română și-a ales de președinte pe dl. Dr. Nicolau Crețulescu cu 19 voturi contra 9 intronite de dl. Hajdău Vicepreședinti de secții au fost aleși dnii S. P. Aurelian, I. Calender și Gr. Tocilescu. Premiul Eliade, de 5000 lei Academia la judecat dlui P. Dulfu, pentru lucrarea sa populară „Isprăvile lui Păcală“. S'a hotărât, ca din fondul lăsat de generoasă Alina Știrbei să se dea 8000 lei pentru publicarea documentele privitoare la istoria cantimporană, care lucrare s'a început de dl. D. Sturza.

Căsătoria civilă pe cum scrie „Pester Lloyd“ ar fi să între în vigore în 18 Dec. 1895. În cercurile hotărâtoare nu vor amâna acest termin, ci din contra se silesc al scurta în cât e cu putință, ca astfel curând după introducerea matriculelor de stat să urmeze și a căsătoriei civile. S'a luat deci toate măsurile, ca încă în 1 Novembre să între în vigore legea despre căsătoria civilă. La ce se bucură Jidanii dela „P. L.“

Relaxarea contribuțiunii pentru inundații. Prin numărösele esundări din primăvara acesta locuitorii multor comune au suferit dauna considerabile. În sensul articolului de lege 44 din 1883 inundarea se numera între cele plăgi climatice, pentru cari are loc relaxarea contribuțiunii de pământ ori și cu se s'ar cultiva el. Cei daunați prin ape să-și însinue daunele la auctoritățile politice locale, spre a li-se mijloci relaxarea contribuțiunii.

Cartea dlui Brote confiscată. La oficiul vamal din Cluș s'a confiscat un pachet adresat din Berlin conținând memoriul scris de curând de către dl. E. Brote cu privire la cesțiunea noastră. Facându-se lucrul cunoscut ministrului, acesta a dat ordin de a se confisca pe viitor toate esemplarele, ce ar intra în Ungaria.

Amicizia serbo-bulgară. O societate de cântereți din Belgrad va face în curând o excursiune artistică în capitala bulgară și vor fi întâmpinați la gară și de persoane oficiose. În acesta lumea privește o apropiere între cele două popore balcanice.

Atentatul dela Bocsig. Când a fost Monarhul la ultimile manevre militare ținute în părțile Aradului, s'a întâmplat, ca la o șină a liniei ferate au lipsit trei cuie. Din acesta întâmpiere rapoterii jidani ai lui „Magyar Hirlap“ îndată au fabricat un atentat contra Monarhului. Atentatul numai de Români putea fi comis și încă de un preot valah. Acel preot, pe care și-l-a ales de pradă fôea lui Horvath Gyula, este parochul gr. cat. din Bocsig. După ce s'a constatat, că întregă istoria atentatului e o scornitură malițioasă, dl. paroch Ioan Pop a intentat diarului „M. H.“ proces pentru vătămarea de onoare și calumnie. Procesul s'a pertractat în 18 a în Budapesta. Pe banca acusatilor ședeau deputatul dietal și trei diariști. Advocatul parochului Pop a fost dl. Dr. Ștefan Pop din Arad, era al acusatilor Dr. Robiesek József. Redacțiunea nu a voit să descopere pe autorul informațiunii mincinoase. Pentru clarificarea lucrului au fost ascultați 27 de matori. Primul martor — pe cum aflăm în „Dreptatea“ a fost Rds Dn canonic gr. cat. dela Oradea-mare Dr.

Aug. Lauran, care mâncând din principiul, că cine e catolic bun, nu pôte fi nepatriot, cunoscând pe acusatorul de un bun preot catolic, îl ține și de patriot bun. Recomandă acusatorului să renunțe la acuză și să ierte pe acusat. Mărturisiri clasice în favorul acusatorului a făcut fostul ministru Hieronymi, vice-comitele Szatmáry și pretorele local. Inginerul suprem Hegedüs László constată, că era imposibil să se facă atentat, căci chiar lipsind cele trei cue, trenul nu a putut deraila. Cinci țărani români încă au fost citați ca martori în Budapesta, ei au fasonat în favorul parochului lor, numai fiul idiot al judeului comunal a cercat a înegri pe parochul, dară fără succes. Câțiva Evrei au mai fasonat pentru acusatii apoi s'a închiat ascultarea martorilor la 2 Ore din noapte. După vorbirile și replicile advocatilor a ținut Horvath Gyula un discurs de caracter politic apoi jurații retrăgându-se după o consultare de 1/2 oră declară pe toți acusatii de vinovați pentru vătămarea de onoare, era pentru calumnie cu 10 contra 2 voturi de nevinovați. Tribunalul condamnă pe Horvath Gyula la 7 zile temniță ordinară și 50 fl. amendă, pe redactorul responsabil Fenyő Sándor la 20 zile de carcer ordinar și 60 fl. amendă, pe Markus Miksa la 4 zile arest și 40 fl. era pe Kohn David la 3 zile arest și 20 fl. amendă.

Atentatorul statuei lui Hentzi Szelles Adorján s'a refugiat în Helveția. În o epistolă adresată din Zürich lui „Budapesti Hirlap“, dice, că după atentat spre a scăpa de poliție s'a ras, și-a colorit părul, schimbat vestmintele și astfel ajutorat de unii amici ai sei i-a succes a se refugia. Atentatul la comis spre a suleva cesțiunea transportării din Buda a numitei statue. Poliția cercă pe Szelles în patrie, era procuratura din Budapesta recerca toate judecătorile și auctoritățile polițiale din țară, ca să caute cu energie pe Szelles, urmărit, pentru delictul circumscris în § 420 a codicelui penal și prindându-l să-l predea secțiunii penale a tribunalului din Budapesta.

Cutremur pământ. Duminecă noaptea s'a simțit un puternic cutremur de pământ în totă Italia spre nord dela Roma, în Croația, Tirol, Austria și partea vestică a Ungariei. Daune însemnate a făcut în Laibach și jur, unde s'a ruinat mai multe case și biserici, cădând jertfe și vieți omenești. După constatările făcute în Laibach abia 2 % a edificiilor au rămas nevătămăte. Lucrările de reparare și reedificare s'a început, dară întârziează cu greu din lipsa de lucrători. Pentru adăpostirea nefericitorilor s'a pus la dispoziția lor mai multe sute de cupée de ale căii ferate, orașul a votat un ajutoriu de 10,000 fl., era foile au deschis colecte benevoale.

Un incendiu înfricoșat a prefăcut adi în cenuse casele și toate superedificatele alor douăzeci de familii române din Sâncel lângă Blaș. Incendiu s'a escat pela 11 ore a. m., probabil, că din negrige și ajutorat de un vînt puternic curând a cupins în flăcările lui mistuitoare superedificatele consumând tot ce au întâlnit în cale până la o margine a satului. Totă averea bieților omeni a fost arsă remanând numai cu vesmintele de pe ei. Victimă focului îngrozitor a cădut și un prunc de 7 ani, care ascuns de frică după o ușă a fost aflat ars cu totul. Omului, la care s'a născut focul i-au ars și două vaci și un porc. Daunele cauate prin îngrozitorul foc de o camdată nu se pot nici calcula. Mai dureros este, că dintre cei ajunși de cruda nenorocire numai unul a fost asigurat. Miseria și desolațiunea este sfâșietore de inimă. Bieții omeni nu au nici unde să se adăpostescă, nici cu ce să aline fôema pruncilor nevinovați, ei sunt avisați la actele caritative a-le sufletelor nobile, pe cari le rugăm, ca fără amânare să vină în ajutoriu celor nenorociți.

† **Mihail Molnar**, un opidan piș și onest din Blaș, în urma unui morb greu a reposat în 15 a c. în Sibiu.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Ardélü.

F.

Suprimarea episcopatelorü sufragane și nimicirea puterii arhieresci a mitropolitului.

(Continuare.)

Restrângerea puterii arhieresci a mitropolitului nostru prin consistoriulü titorilorü și alü juraților. Axioma de guvernü, că sfatulü alorü mai mulți mai ușorü pöte afla căile și mijlocele de lipsă la guvernarea ömenilorü, o a observatü și biserica creștină dela începutü până astăzi și o va observa totdeauna și în vitorü. În axioma acésta își are temeiulü presbiteriulü bisericesc, cu care și în resăritü și în apusü s'a ajutatü și se ajută episcopulü în guvernarea bisericii sale. În codiciü bisericii resăritului se numesce presbiteriulü „sfatulü episcopului“, „corona bisericii“, ¹⁾ „cheruvimü bisericii“. ²⁾

După disciplina orientală episcopulü era liberü în alegerea membrilorü presbiteriului sëü.

La începutü, cândü pre la sate nu erau preoți, ci numai în cetăți lângă reședința episcopului, toți preoții și diaconii luau parte la sfatulü episcopului. Remășiță a formei acesteia antice a presbiteriului este în biserica apusului sinodulü diecesanü, la care participă întregü clerulü diecesanü deadreptulü său prin reprezentanți.

Poporulü în timpurile vechi testifica despre valörea și demnitatea morală a acelora, cari erau să se înalte la statulü preoțesc, și prin aceea să între în presbiteriulü episcopesc. În testificarea acésta a poporului stă alegerea preoților, despre care vorbescü sfinții părinți, scriitorii anticii și chiarü și unii păgânii. ³⁾

Episcopulü înse era liberü a înalta pre ori și cine la trépta preoțescă, și prin aceea a-i deschide locü în presbiteriü, dacă numai respectivulü avea testimoniü bunü dela poporü, bună öra ca și astăzi, dacă cineva are testimoniü bune dela auctoritățile competente, precum universitate, seminariü și altele. Era liberü episcopulü a și respinge pre ori și cine dela trépta preoțescă și dela presbiteriulü sëü, dacă sciea, că e nevrednicü sau necapabilü, chiarü dacă poporulü îl voiea și prin aceea îi da testimoniü bunü.

Mai departe episcopulü era datorü să rezolveze cauzele bisericesci cu sfatulü presbiteriului. Nu era înse legatü de votulü presbiteriului. ⁴⁾

Nu este înse în Pravilă și dreptulü resăritenü, nici unü canon, care să admită și pre mireni în presbiteriulü episcopului.

Să asemenămü acum presbiteriulü acesta întemeiatü pre Pravilă și deplulü bisericesc resăritenü cu corporațiunea juraților și titorilorü din biserica noastră introdusă de calvini.

Jurații și titorii se alegeau de către săborulü mare fără nici o influință a mitropolitului, căci Zaconiculü ne spune, că cel dintăiü „titori adevărați și jurați“ s'au alesü în săborulü mare „cu voiea și cu sfatulü a toți protopopiü“ fără să amintescă de mitropolitulü nimica. Și de mitropolitulü nici nu era lipsă să se amintescă, după ce săborulü mare se putea ține și fără mitropolitulü. ⁵⁾

Mai departe titorii aleși de săborulü mare fură întăriți de către principele țerii, despre ce érași ne spune Zaconiculü, cândü dice, că titorii „după aceea fură întăriți și cu cartea prealumina-tului și milostivului Domnului nostru a craiului.“ ⁶⁾ De o întărire a alegerii titorilorü prin mitropolitulü nu ne amintescă nimicü.

După aceea titorii erau unii dintre laici, ⁷⁾ alții din clerü.

Ce urméză din aceste?

Vom vedé îndată!

Dacă mitropolitulü ca episcopü alü teritoriului sëü nu avea ca atare nici o ingerință în constituirea titorilorü, cari formaü consiliulü sëü de guvernare în cauzele materiale bisericesci, dacă alții îi constituieü și-i întăriaü, și lui i-se impuneaü, atunci erau o corporațiune nu subordinată lui, cum ar fi trebuitü să fie după Pravilă, ci erau o corporațiune sau coordnată sau supraordinată. După Pravilă înse ori ce corporațiune coordnată sau supraordinată epi-

scopului, afară de mai marii lui, cum suntü mitropolitulü, patriarculü, sinodulü arhierescü mitropolitanü, restrînge puterea arhierescă și unü arhiereu cu o atare corporațiune coordnată sau supraordinată lui, nu mai este mai multü arhiereuü Pravilei.

Era înse öre corporațiunea juraților și a titorilorü o corporațiune coordnată sau supraordinată mitropolitului?

Săborulü mare era organulü celü mai înaltü bisericesc, căruia îi era supusü și mitropolitulü.

Jurații și titorii erau numai o specie de consiliü administrativü, care representa sinodulü mare, cândü nu era adunatü. Lucraü deci în numele acestuia. Lucru firesc, că și ei erau supraordinați mitropolitului ca și săborulü mare, pre care-lü representaü, éra în ședințele, cari le ținea mitropolitulü cu ei, mitropolitulü era numai unü președinte supusü maiorității lorü.

Prin instituțiunea juraților și a titorilorü, în forma, carea o cunösemü, puterea ierarhică arhierescă a mitropolitului nostru a căpétatü a döua lovitură de mörte.

* * *

Restrângerea puterii arhieresci a mitropolitului nostru prin lărgirea puterii ierarhice a protopopilorü. În tractatulü despre puterea ierarhică a protopopilorü pre timpurile supremației calvine amü vedütü, că protopopi nostri aveaü o sumă însemnată de drepturi, cari după Pravilă competü numai episcopilorä. Prin töte drepturile aceste puterea arhierescă a mitropolitului nostru a fostü așa de restrînsă, cătö nu numai că nu era mitropolitulü, pre care-lü cunöscé Pravila, dară nici barömü arhiereu în înțelesulü Pravilei.

Mitropolitulü în înțelesulü Pravilei nu numai că nu este supusü clerului sëü, dară nu e supusü nici episcopilorü sëi sufragani. Căci pentru mitropolitü forulü judecătöresc nu era sinodulü episcopilorü sëi, ci sinodulü patriarchalü. ¹⁾

Mitropolitulü nostru înse era spusü săborului protopopilorü sëi, cari puteau decide ori ce chiarü și în contra lui, și-lü puteau și lipsi de demnitate.

Mitropolitulü în sinodulü arhierescü nu era datorü în înțelesulü dreptului resăritenü a se supune decisiunii maiorității. ²⁾

Mitropolitulü nostru în sinodulü protopopilorü afară de dreptulü presidiiului, nu mai avea altü dreptü de ceva însemnat.

După Pravilă drepturi arhieresci ordinario în diecesă afară de arhiereuü nu mai avea altulü nimeni. La noi înse fiecare protopopü în tractulü sëü era arhiereu, căruia numai ordulü episcopescü îi lipsiea.

Chiarü așa era și pusețiunea superintendentelü calvinesc din Ardélü.

Nu e deci mirare, că calvini și pre mitropolitulü nostru îl numieau superintendente, căci în faptă nu era mitropolitulü nostru nici mitropolitulü nici arhiereuü Pravilei, ci în adevérü numai unü superintendente calvinesc, unü *primus inter pares*, și unü organü esecutivü alü voinței altora.

Calvini încunjurändü numirea de mitropolitü și numindü pre mitropolitulü nostru superintendente, nu și-au arétatü numai ura față cu instituțiunea mitropolitană și arhierescă din biserica apusului și a resăritului, ci esprimaü prin aceea însași starea faptică a lucrului.

De téma, ca să nu provöce prea tare simțulü poporului, concedeau calvini, ca mitropolitulü alesü să mérgă la Bucuresci să se consacreze. Ce folosü avea înse mitropolitulü din consacrare, dacă jurisdicțiunea mitropolitană și arhierescă, ce i-o da Pravila, nu o mai avea?

Nimicirea deplină a puterii arhieresci a mitropolitului nostru prin supunerea la superintendentele calvinü și la sinodulü generalü calvinesc. Restrîngändu-se puterea arhierescă a mitropolitului nostru de atâtea laturi, prin săborulü mare, prin titorii, prin jurați și prin protopopi, biserica românească din Ardélü căpétase o constituțiune, carea nici pre departe nu mai sămena cu constituțiunea Pravilei. Cu töte acestea înse fiindü töte organele alcătuite din bărbați români și fii ai bisericii, până la alte timpuri și ar fi putütü păstra credința și usanțele sale religiöse mai multü sau mai puținü întregi, fără ca și în aceste să între elemente străine. Căci bărbați născuți și crescuți în credința și usanțele aceste nu ușorü le-ar fi alteratü fără presiune străină.

¹⁾ Constituțiunile Apostolilorü, cartea II c. 28 la Cardinal Pitra, op. cit. t. I. pag. 174.

²⁾ Cardinal Pitra op. cit. t. I. pag. 97.

³⁾ Veđi cartea Sfințului Ioanü Chrisostomü »Despre preoție« în tare multe locuri, și Bingham »De originibus seu antiquitatibus ecclesiasticis« Hallae Magdeburgicae 1751 II pag. 98 și Lampridii in »Vita Alexandri Severi« c. 45.

⁴⁾ Veđi mai susü pag. 159.

⁵⁾ »Acte și Fragmente« de T. Cipariü pag. 258.

⁶⁾ Tot acolo.

⁷⁾ Veđi mai susü pag. 125.

¹⁾ Veđi mai susü pag. 191.

²⁾ Cf. Zishman »Die Synoden in der morgenländischen Kirche«. Viena 1867 pag. 43.

Scopul calvinilor înse era, ca după ce au reformat radical constituțiunea bisericii românești, și o au acomodat celei calvinesci, să-i reformeze și credința și usanțele, și să le acomodeze celor calvinesci. Spre scopul acesta tare de timpuriu au supus pe mitropolitul nostru cu înțregă biserica lui jurisdicțiunii superintendentului calvinesc, ca acesta „să aibă grige de toate bisericile românești . . . să le ocârmuească . . . îndreptându greșele”.¹⁾

Iși poate omul ușor închipui, ce va să dică dreptul superintendentului calvinesc de a „îndrepta greșele” în biserica românească. Greșală după calvinii era ori ce credință și usanță bisericăscă diversă de a calvinilor, era adevărul era credința și usanțele calvine. „Îndreptarea greșelilor” era deci introducerea credinței și usanțelor calvine în biserica românească.

Nici cu atâta nu s'au mulțămît înse calvinii.

În instituțiunea săborului mare se părea totuși, că biserica românească se bucura de oare care autonomie, încâtă acela era compus numai din mitropolitul cu clerul românesc.

Și autonomia acésta a săborului mare înse fu nimicită prin dispoziția calvină, ca mitropolitul să atârne dela superintendentele calvinesc în conchemarea și conducerea săborului mare, era după terminarea săborului, mitropolitul laolaltă cu câțiva membri din clerul trebuia să se prezente în sinodul general calvinesc, ca acolo să li-se revadă decisiunile.²⁾

Totă asemenea fu nimicită și autonomia corporațiunii juraților și a titorilor prin dispoziția calvină, că în toate cauzele ce le pertracta mitropolitul în consistoriul titorilor și al juraților atârna dela superintendentele calvinesc, care avea dreptul a-le revede și a-le schimba. Astfel atârna mitropolitul cu consistoriul titorilor și juraților dela superintendentele calvinesc în ordonarea preoților, în judecarea și pedepsirea lor, în reprimirea lor, în visitațiunea bisericilor, și în toate cauzele mai însemnate bisericăscă.³⁾

Ce era așa dară mitropolitul nostru?

Un simplu vicariu în pontificalibus al superintendentului calvinesc. Și relațiunile acesteia calvinii îi și dau expresiune prin aceea, că superintendentele calvinesc se subscriea: *erdélyi református magyar és oldh püspök*.⁴⁾

Nimicirea puterii archiereșci a mitropolitului nostru prin calvinii a mersu deci așa departe, cătu mitropolitul nostru nu numai că nu mai era în privința jurisdicțiunii archiereșci, pe care-l cunoșce Pravila, dară nu era nici barom superintendente calvinesc, căci nici putere egală cu acesta nu avea, ci în toate îi era supus.

Mai adaugem la aceste numai aceea tristă împrejurare, că mitropolitul nostru primieau confirmarea dela principele pre lângă primirea unor condițiuni, prin care credința bisericii românești era atacată chiar în rădăcină.

Așa, ca să tăcem de altele, condițiunea a doua pusă de principiul calvinesc mitropolitului nostru îi impune, să primescă pentru sine și pentru toți credincioșii săi catechismul calvinesc.

Primindu mitropolitul nostru catechismul dogmelor calvine a încetat sub ori și ce respectu a mai fi archiereul Pravilei. Că în inima sa ce va fi creduț, este indiferent. În relațiunile externe bisericăscă a fostă deplin calvin.¹⁾

Puterea archiereșcă dela s. unire încôce la Români și calvinii.

S. unire încă dela începutu a trezitu în Români dorința de a reactiva puterea archiereșcă și a o aduce érași în conformitate cu Pravila.

Spre scopul acesta mai întâi săborului mare i-s'au luat toate atribuțiunile acele, care după Pravila competu archiereului sau sinodului archiereșc, și pre încetul s'a prefăcută în sinodul diecesan apusanu, așa cătu încă episcopul Clain avea idea corectă despre pusățiunea, ce o are sinodul diecesan în organismul bisericii, dacă e vorba, că aceea să fie în armonie cu Pravila.²⁾

Instituțiunea titorilor, prin care încă era tare restrinsă puterea archiereșcă a încetat în scurtu timp după s. unire, deși tare credem, că și în timpul, cătu va mai fi existat după s. unire, va fi trecut prin o reformă, cătu puterea archiereșcă în înțelesul Pravilei prin ea să nu sufere nimic.

Instituțiunea juraților în dezvoltarea sa a ajunsu la instituțiunea capitulelor catedrali, prin care s'a restrinsu, ce e drept, în unele privințe puterea archiereșcă a Pravilei în interesul binelui public bisericăscă mai cu samă cu privire la cauzele materiale bisericăscă, în esență înse prin capitulele catedrali puterea archiereșcă a Pravilei n'a suferit nimic.

Pre cale diametrală opusă au mersu calvinii de atunci până astăzi.

În timpurile vechi superintendentele calvinesc era supus sinodului general, va să dică adunării preoților din înțregă țara.

Ce însemnă acésta?

Nici mai multu nici mai puțin, decât că puterea ierarhică, ce compete archiereului fu pusă în mâna totalității clerului.

Era înse dislocarea acésta a puterii archiereșci în armonie cu principiul preoției universale a calvinilor?

Nici pre departe!

Dacă după calvinii toți membrii bisericii sunt preoți, atunci în mâna tuturor este potestatea bisericăscă, și nu numai în mâna clerului.

Și după multe trăgănări încôce și încolo în urma calvinii din Ardélă au și realizat principiul preoției universale, cândă la 1871 înțregă puterea bisericăscă supremă o aședară în mâinile totalității credincioșilor, a cărui organ este *conventulă districtuală transilvană* (*egyházkerületi közgyűlés*) constituită și pe base reprezentative.

Astfelu putem să dicem, că dela s. unire încôce puterea archiereșcă la Români fu pre încetul adusă în armonie cu Pravila, era la calvinii din Ardélă în armonie cu dogma lor despre preoția universală.

¹⁾ Este mirare, că T. Cipariu (*Acte și Fragmente* pag. 205) dice, că mitropolitul pre lângă toate condițiunile aceste, totuși nu se poate dice, că s'ar fi calvinu.

Dacă astăzi cineva ar primi și ar mărturisi în afară catechismul dogmelor calvinesc, oare cine ar mai dice despre el, că nu e calvinu. Sau dacă astăzi un mitropolit românesc ar primi și mărturisi catechismul dogmelor calvinesc, și ar sili și pre supușii săi să-l primescă și mărturiscă, cine ar mai dice despre un atare mitropolit, că e românesc unitu sau neunitu?

²⁾ Veți mai sus.

Bianca.

Dramă în două acte.

Pentru fete
de
Domnișora M. de Metz.

Persónele:

Principesa Firamonte.
Paola, órbă.
Angiolina } nepótele Paolei.
Michaela }
Beatrice Malfati.
Dómna Barbara, cameriera principesei.

Scena se petrece în Italia.

Actul întâi.

O sală de cărcimă; în fund o deschidetură ce dă spre câmp formând terasa: este intrarea principală. Uși în dreapta și stânga, scaune, mese, în fund la dreapta un cofăr mare; cuptoriul în stânga, un fotoliu mare lângă cuptor. În afară înse spre vedere, statua sfintei fecióre într'o firidă (feréstă órbă. Trad.).

Scena I.

(Angiolina rădămată de usciorul deschideturii, tórce din furcă, Paola, ședend în fotoliu ține mătâni în degete; ea a ațipit.)

Angiolina (privind afară.) Furtuna se apropie și Michaela n'a rentors; sunt neliniscită . . . ea cunoșce bine toate poteciile din munte, dar se poate să întórcă pe la

„Prăpastia Dracului” . . . (Iși face cruce) ca să scurte din drum, și puntea a fost sguđuită de furtunile din urmă . . . (Întorcându-se spre statua sfintei fecióre.) Sfintă Marie păzește-o . . . Nu-mi place s'o vđd plecând pe vreme tare! (Mergend la ușe.) Ceriul se întunecă tot mai tare; mătușa dorme . . . Mă duc s'o scol fără îndoelă . . . dar trebuie . . . (Merge pe terasă și cântă, o arie după plac.)

Paola (deșteptându-se și strigând.) Ce este? și de ce cânti Giolină?

Angiolina (revenind pe scenă.) Michaela încă n'a rentors, mătușe, o strig.

Paola (aspru). Te-am oprit să cânti!
 Angiolina. E adevărat, înse mă tem, ca Michaela să nu rătăcescă pe întunecimea asta, lasă-mă să continui mătușe.
 Paola (întunecată și descurajată.) Cântă!
 (Angiolina ese și-și termină aria.)

Scena II.

(Acelea-și, Michaela venind din stânga.)
 Michaela. Ță-mă. . . .
 Angiolina (întorcându-se surprinsă.) Cum tu aici?
 Michaela. De mult; n'am zăbovit, vremea era prea tare.
 Angiolina. Și caprele?
 Michaela (puțin necăjită.) Aū rentors, și mă duc să le mulg, princesă!
 Paola (sculându-se grabnic.) Cine se numesce princesă aici?
 Angiolina (surfădend). Eă mătușe.
 Paola (recădend pe fotoliul său.) Ah!
 Angiolina (surfădend). Michaela nu-i în tone bune. (Cătră Michaela.) Ce-ți e? te-am supărat? Nu mi-a fost intențiunea să te supăr, și dacă am făcut-o, ertă-mă. (Îi întinde mâna.)
 Michaela (ursuză.) Tu astfel te scusi ca și când tu ai avé să ierți.
 Paola (cu severitate.) Tac și veđi-ți de caprele tale!
 Michaela (ursuză, eșind.) Da, la lucru, tot-deuna, și ea (arătând spre Angiolina, care și-a reluat furca) va rămăné aci.

Scena III.

(Paola, Angiolina.)
 Paola (la o parte). Michaela a redrept. (Tare). Angiolină, mergi și ajută verișorei tale.
 Angiolina. Mă duc, mătușe. (Își pune lucrul în rînd și ese.)

Scena IV.

Paola (singură). O! furtună! Nu știu de ce tremur astfel, mi-se pare, că e ceva rău în aer. . . . Sunt 15 ani . . . tot pe o astfel de vreme tare era când . . . Dumneđeu amar m'a pedepsit! dar am făcut un jurămint, trebuie să-l țin. . . . E vorbă de mântuirea mea. (Aude o detunătură de trăsnet, cade în genunchi.) Am avut eă nedrept, Dumneđeule? (Angiolina se aude cântând. Paola se ridică repede.) Pentru ce cântă în contra poruncii mele . . . și mai ales această arie. (Strigă.) Angiolină!

Scena V.

(Paola, Angiolina.)
 Angiolina. Mă strigi, mătușe?

Paola (aspru). Pentru ce cânti . . . și această arie. . . .

Angiolina (uimită.) Nu-i asta asria, care unchiul Pietro mă făcea să o cânt ca să-i conduc pașii prin minte?

Paola (tute și cu voce încetă.) Tac, nefericită, tac!

Angiolina (uimită.) Ce ai dară?

Paola (ursuză și în sine.) Este zădarnic acum, Pietro și amicii săi nu vor auzi-o.

Angiolina (aranjând sala.) Așa-i că unchiul nu va rentorče curend?

Paola (la o parte.) Póte că nici odată!

Angiolina (venind lângă Paola.) Nu era tot-deuna plăcut, unchiul Pietro; cu toate acestea ași voi să grăbescă cu rentorčerea, căci casa acesta e atât de izolată, atât de ferită . . . și călătorii sunt așa de rari încât omul nu vede aproape pe nimeni. Dta nu-mi dai voce să mă duc în sat să vind brănzării, dar te încredințez că le-ași vinde tot atât de bine ca și Michaela. . . .

Paola (cu agitațiune.) Nu, nu, tu n'ai să mă părăsești. (Liniștindu-se.) Singură tu mă sci conduce. cu ajutoriul ochilor teli ved și eă; apoi tu-mi cetesci și Michaeliei nu-i place sa cetescă.

(Va urma.)

Economie.

De ale stuparilor. (Fine.) Aședăm apoi păretele mobil la loc și îl întărim cu copciile, dar fundul inferior nu. În această coșniță provădută cu faguri și totuși ușoră prindem apoi roiul așa, că ținându-o cu gura în sus o scuturăm, ori măturăm într'ansa fără nici o cruțare. Fundul inferior fiind de mai înainte a ședat jos ori pe un scaun în apropiere aședăm coșnița pe el și lăsăm singur urdinișul destupat. Firesce, parte mare din albine se vor ridica érași în aer ori chiar se vor aședa la locul de mai înainte; dar această împrejurare să nu ne turbure de loc, că stupul, chiar și dacă din întâmplare după scuturare ori măturare matca nu ar fi rămas pe faguri înlăuntru, ceea ce rar se întâmplă, totuși nu fuge, ci pe încetul cu matca cu tot se trage pe urdiniș înlăuntru la puł. Asemenea la roiul al doilea și al treilea, despre cari e știut, că au mai multe matce, să nu ne batem de loc capul, să le băgăm mai înlăuntru, fiindcă pe încetul se bagă ele de sine toate, deși acolo le așteptă mórte singură luându-se afară una. Ca să fim de tot siguri, că roiul nu voesce să fugă, ci se trage în coșniță, trebuie să așteptăm cam dece minute, și dacă roiul se trage înlăuntru pe lângă urdiniș, vor sta mai multe albine cu capul cătră urdiniș

și sbărnaind din aripi. Dacă roiul voesce să fugă, ceea ce se póte întâmpla numai de nu vor fi puł înlăuntru, saū va fi coșnița puturoasă, în timpu de 10 minunat nu va mai fi pe lângă urdiniș nici o albină, ci vom imbla tote în toate părțile. Stupul după ce l-am prins cu modalitatea acesta cu mult mai ușoră și mai sigură decât cu coșnița simplă, decă e roiul prins, îl lăsăm aci până de séra, când îl ducem în stupină înfundându-l până acolo urdinișul, ca să nu ne musca. Sara apoi, după ce s'a recerit bine aerul, ori încă și mai bine dimineța de odată cu zorile desfacem păretele mobil și mutăm cadrul de cadru din această coșniță în coșnița mobilă definitivă. Albinele se vor ținé aproape toate de cadre, și vom observa, că în decurs de o noapte au făcut mai mulți faguri; ér de să avut faguri artificiali, i-au completat aproape pe toți. Cu această modalitate albinele nu se conturbă de loc, ci își continuă lucrul, pe când cu alte modalități trebuie două trei zile, până își vine stupul în rînd; și pe lângă fagurii de puł *roiul nu fuge nici odată*, nici nu póte rămăné fără matcă. Dacă roiul nu e prins, ci al doilea ori al treilea, nu e bine a aștepta séra, ci îndată după ce s'a liniștit, trebuie mutat în modul de sus în coșniță definitivă; și acesta pentru că matca iese la împărăchiare, și dacă nu s'a împărăchiat în ziua primă, iese și în a doua, când apoi în multe casuri nu se mai întorče la coșnița proprie, unde am mutat-o s'era, ci la locul, unde știe roiul din ziua precedentă, și așa pere.

Am scris aceste rânduri acum, când stupării au timp, că-și pregătescă recuisitele și încă esact; pe când vara în timpul roiului cei ce stupăresc, mai au și alte afaceri, cari nu le dau timp, să-și facă coșnițe esacte.

Ioan Malor,
paroch.

Bibliografie.

La tipografia seminarială se află de vindare:

Octolohulă celă mică edit. III. Blașiđ 1892. Prețulă nelegatū 80 cr. v. a., legatū cu călcăiū de pânză cu 95 cr. v. a. Legatū dimpreună cu **Pentecostariulă** costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Triodă, crudo fl. 6.50, legatū în piele tare și cu copcii fl. 10.

Orologeritū, crudo fl. 2.80, legatū în piele fl. 3.80.

Apostoleritū, folio, crudo fl. 4.40, legatū în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Cu deosebită stimă cutezū a încunoscința pre Veneratulū Clerū greco-catolicū, că precum și până acum iaū asupra-mi gătirea de

iconostase, amvóne, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelorū, în ce privește lucrulū de mésaritū și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icóne sánte, dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața locuinii, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servescū cu plăcere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice aū câștigatū recunóscere deosebită, și toate mă îndreptățescū la sperarea, că Veneratulū Clerū mă va împărtăși ocasionalmente de prețuita-i încredere. Silința mea se va îndrepta tot-deuna într'acolo, ca și de aci înainte să meritū renumele celū bunu, care mi-l'am câștigatu până acum.

Prin tarifulū de zone dispăréndū departările, prin acesta capacitatea de concourința mi-s'a măritū.

Rugându-mé pentru prețuite comande sum
 Oradea-mare, 10 Ianuariū 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. bisericesci.